

Փ Ո Ւ Ն Ձ

Օ Ր Ա Գ Ի Ր

ԹԻԻ 501

ՉՈՐԵՐԵՍԻԹԻ

1870 ՅՈՒՆԻՍԻՐ 28

Ամեն օր կհրատարակուի : — Հատր 40 փարայ է : — Պօլին բաժանորդը բլլալ ուղղող մէկ արծաթի Մէճիտ պիտի վճարէ 100 թուոց համար : Իսկ գաւառաց մէջ 25 դր, դարձեալ 100 թուոց համար, թղթատարութեան ծախքէ ազատ բլլալով : — Ծանուցման տողը 40 փարայ է մէկ անգամը համար : — Լրագրին վերաբերեալ նամակ եւ ուրիշ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել առ Տնօրէնն ի Կ. Պօլիս, Ֆինանսըլար, եօգուչու Բիշա, փաշա խան, թիւ 3, Պ. Քիրիշճեանի տպարանը :

Ա. ՉԴ. Ա. Յ. Ի Ն

Մարգարտիական Սրբազան պարտաւորութեանց գլխաւորն է ազքանապ ու կարօտելոյ օգնել : Ամեն քաղաքակիրթ ազգեր այս պարտաւորութիւնը կատարելու հետամուտ են, անհոգ աւ անխնամ կարօտելոց համար բարեպաշտական հոյակապ հաստատութիւններ հիմնած բլլալով : Բարեկարգ եւր կառավարութիւններն ալ այս մասին անապրեր չեն, և անոնց հաշու է կշռոյն մէջ մեծամեծ գումարներ կգտնուին ի նպատակ թշուառաց :

Պարծանօք կրտսմք թէ, մեր ազգը ազքատարութեան առաքինութեան մէջ նշանաւոր եղած է : Մասնաւոր ձեռնադրութիւններէ զտա, Եփեղումէ ունիմք Հիւանդանոց առ նունով բարեպաշտական հինաւորոց հաստատութիւն մ'ալ : յորում կպատրաստուին հիւանդ ծեր լսեղադարանդամաւոյք և որք ու այրի : Այս հաստատութիւնը շատ անգամ գրեթէ ընդ հանգր, ազգ այնոց համար հրապարակական խորհրդակցութեան և երբեմն մինչեւ բանակաւ ի առարկայ կամ ասպարէզ կշտնայ, և երբեմն կնուցուի բոլորովին :

Կայ կամ ասպարէզ կշտնայ, և երբեմն կնուցուի բոլորովին :

Ահա հիմնայ մտաւորութեան մէջ մնացած ժամանակն էր : Ոչ ոք մինչեւ մօտ օրերս կհարցունէր թէ այս նառնապատ օրերուն մէջ յիշեալ հաստատութեան մէջ 500 թ չտի պատըս պարեալք ուտելու հոյ և վառելու փայտ ու հալնելիք բաւական ունի՞նարդ եօք :

Արդարեւ այսրոյք հոգարար ծուծիւն մը կհսկէ այս հաստատութեան վրայ, և ազգային հորհրդաւորութեան արժանի է ամեն տեսակ դժուարութեանց ամենայն երկայն մտութեամբ և զուելայն դրադրաւելուն համար : սակայն թերեւս չը կրնայ տակաւին եւս երկայնամեղ, եթէ դեռ եւս յապաղեն կարեւոր օգնութիւնք դժութեան ազգայնոց :

Այնչափ եղաւ մեր ուրախութիւնը, երբ խմայանք որ հանգանակութեան սկսուեր է այս օրերս ի նպատակ յիշեալ պատասպարանին, որուն բարեւոյք անասութեան և մարբութեան համար ստակ պէտք է : Անտարակոյս եմք թէ այս հանգանակութեան

մասնակցելով ամեն ազգայինք, բա-
ւական արդիւնաւոր պիտի ըլլայ, և
հետեւաբար անհետ պիտի ըլլան այն
անտեղաւ թիւները՝ որ վերջին օրերս
սկսած են տեղի ունենալ հոն, ստա-
կի նուազաւթեան պատճառաւ, և
Հայները դուրս ելած են։

Աւելորդ չէ՞ ըսել թէ առանց ըս-
տակի բան չըլլար։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՄՆ

Կայսերական կառավարութեան
վերջին փոխառութեան հաշուոյն հա-
մար, 20 միլիոն ֆրանկի ձող ոսկի ալ
անցեալ օր դարձեալ գաղղիական շո-
գենաւով մայրաքաղաքս հասնելով՝
արքունի փողերանոցը արուեցաւ, ուր
400 և 500 նոց Օսմանեան լիբանի կը
վերածուի, ամեն օր 40 հազար հաւ
կոխուելով։

Արքունի գանձը աւստրիական
թղթատար շոգ ենաւով անցեալ հինգ
շաբթի օր 230 հազար լիրա Ալեկոյանդ-
րիս դրիւց, եգիպտական իշխանու-
թեան կողմանէ Գաղղիա ազգապաւած
բայց Պօլիս դրիւելիք դրահաւորնե-
րու և անեղնաւոր հրացաններու ծա-
խոց հաշուոյն համար։

Կայսերական կառավարութիւնը
այսպէս 22 դրահաւոր նաւ կունենոց,
դրահաւոր քաղաքներ զատ։

Յունաստանի մէջ հեղինակուած
ու ապագայում դրքերուն մայրաքա-
ղաքիս մէջ ալ տպագրուելուն դէմ
Գէորգ Թաղաւորին բողոք ու խնդիր
եղած ըլլալով, Յունաստանի տրտա-
րին դարձոց պաշտօնէին ողջարարու-

թեան վրայ՝ մայրաքաղաքիս հելլե-
նական դեսպանատունը բանակցու-
թեան մեր է Բ. Դրան հետ, կար-
ծեմք, կորոշուի թէ՛ Յունաստանի մէջ
տպագրեալները Պօլսոյ մէջ դարձ-
եալ չը տպագրուին, և Պօլսոյ մէջ ալ
պագրեալները Յունաստանի մէջ չը
տպագրուին, որպէս զի թէ՛ հեղինա-
կոց և թէ՛ տպագրապետաց վնաս
չըլլայ։

— Թունուսի Խաղական հիւստ-
տոսը պաշտօնական յարաբերութիւն-
ները դադարեցնուցեր է տեղւոյն իշխա-
նութեան հետ, հետեւեալ պատճա-
ռաւ. Թունուսոյի հրեայքը, դատի
մը պատճառաւ բանտարկուեր է, թէ-
եւ կը պնդէ եղեր թէ ինքը Խաղա-
կան հաշտակ է. Հիւստոսսը պաշ-
տօնական կերպով բողոքելով՝ պա-
հա ջեր է որ բանտարկեալն իրեն
յանձնուի, սակայն՝ իշխանութեան
կողմանէ պատասխան արուեր է թէ՛
բանտարկեալ հրեայն բնիկ Թունուսոյի
ըլլալով, Խաղից հետ ամենեւին յա-
րաբերութիւն ունեցած չէ, և ձեռքը
դանում դիրք վաւերական, և հե-
տեւաբար Խաղական հիւստոսսին
կողմանէ եղած պաշտպանութիւնը ար-
դարացի չէ։

— Մայրաքաղաքիս Աւստրիական
դեսպանին ըստ սովորութեան տալիք
պարահանգէսներն ետ մնացեր են,
Աւստրիոյ կայսեր հօրեղբորորդի Լէօ-
բոլտ արշիդուքսին մահուան պատ-
ճառաւ, որ 44 տարեկան է եղեր։
— Սուէիշի ջրանցքին բացուելը
ուրիշ շատ մը դիւրութեանց ու օ-
գուաներու պատճառ ըլլալէն զատ,
տաճիկ ու խաւարորաց ալ իրան օգտա-

կար եղած է. Հիճազ ու խորի դացող տաճիկները՝ որ մինչև հիմա չափ ըստակ ծախք կընէին, այսուհետեւ միայն 240 զուրուշով մինչև ձիտաէ պիտի կրնան երթալ, և վերջապէս 300 զուրուշով մինչև Մէքքէ պիտի հասնին. Հեռեւարար՝ կկարծուի թէ, գալ տարի այս արտաւանջ շատ աւելի ուխտաւոր պիտի ըլլայ:

— Ղալաթիոյ աւստրիական հիւանդանոցը՝ որ մինչև հիմա ազգին կողմանէ կինամուէր, այսուհետեւ Աւստրիոյ կառավարութեան կողմանէ պիտի խնամուի և 13 զուրուշ օրական վարձքով հիւանդ պիտի ընդունուի եղեր:

— Վերջին հեռագրէ մը կիսանցուի Դանտըր գետին ստանալով ըլլալը:

— Կրտսի թէ, Օտէսայէն մինչև Եմպրաքաղաքս ծովուն տակէն հեռագրական թիւ մը պիտի հաստատուի:

— Արձաւաններուն համար, Բ. Դուռը հաստատուած մասնաժողովի մը միջոցաւ նոր սպրեկտրան մը շինուած ըլլալով՝ քիչ օրէն երեւան կենէ յողադրեալ:

— Ղորանէտ անուն հեղինական գրչակով շողենաւ մը Կալայի առջև երկաթ նետած ատենը, կաթնին պայթելով անմիջապէս ընկզմեր է. Նաւապետն ու մեքենալարն աղաւտեր են, բայց եօթը նաւաստիք ու երկու ճամբորդ անգնդասոյդ եղեր են:

— Սեկէց 12 տարի յառաջ վաղաքիոյ մէջ փոխիշխան եղող Բաշէլ իւսթովն ճա անուն համալուար անձը ամուսն 40ին վախճաներ է Պաղով

քաղաքին մէջ:

— Գաղղիացի տիկին մը մօտերս մայրաքաղաքս հասաւ երեսաղէմէն ուր ուխտի գացած է եղեր, կըսուի թէ այս տիկինը իւր ճամբորդած անդերը ասդին անդին 40ի չափ բնակարաններ շինել տուեր է աղքատացու կարօտելոյ համար:

— Մայրաքաղաքիս Բրուտիական դեսպանը անցեալ չորեքշաբթի օրը փառաւոր պարահանդէս մը տուաւ, ի պատիւ բարձր, մեծ երպարքոսին և ուրիշ բարձրաստիճան նախարարաց և օտար տէրութեանց ներկայացաւ:

Աւստրիոյ կառավարութեան նոր ընտիր պաշտօնեայք աղղային ժողովին ծանուցեր են թէ, իրենց նպատակ որոշած են երկրին յառաջագիժութեան ու հանգստեան համար աշխատիլ՝ յարգելով աղղային օրէնքները:

Տարնացիոյ ապստամբութեան հետքն անգամ է մնացեր, կառավարութիւնը զինուորական խտութենէ աւելի համագրէ միջոցներ գործածած է այս ապստամբները ի հնադանդութիւն բերելու համար, իբրեւ հայր իրաւամբ և ընդհանուր ներում չորհած է:

— Գաղղիոյ մէջ մինչև հիմա տնվորութիւն էր, ղինուորական աստիճանները կայսեր և կայսրուհոյն տօնի օրերը բաշխել: Այս սովորութիւնը վերացուեր է հիմա:

— Գաղղիոյ մէջ այս միջոցներս ձըմերը ստատիկ ըլլալուն պատճառաւ,

հարկ եղեր է ընդհատել չողեկառաց ընթացքը:

— Մասերս հրատարակուեցաւ թէ Պմերիկայի Հասարակապետութեան Նախագահը առաջիկայ դարնան եւրոպայի կողմերը ճամբորդութիւն պիտի ընէ: Այս լուրը սուտ կհանեն հիմա: Երկրին օրէնքը չներէր եղեր որ Նախագահ գտնուող անձն ուրիշ երկիր ճամբորդութիւն ընէ, և թէ մինչև հիմա այսպիսի դէպք մը պատահած չէ:

— Յունաստանի գէորգ թագաւորը, գլխաւոր պաշտօնէին հետ անցնալները Այա—մափրա երթալով, գեանաշարժէն վնասեալ ու տառապեալ անձինքը միթիմարեր և փրած չէնքերուն նորոգութեան համար իւր կողմանէ ալ 20 հազար տրախմի (80 հազար ղուրուշ) չնորհեր է: Այս խեղճերուն համար ուրիշ շատ տեղերէ հետզհետէ օգնութիւններ կհասնին:

— Նարոյէն կայսրը դիշեր ու ցերեկ զօրանոցները պաշտելով, զօրաց սիրտը իրեն գրաւելու միջոցներ ՚ի գործ կը դնէ: Տեսնելով որ պարսիսն պահապան զինուորացի մէկը ձեռքը չի բռնէ և գրգանը կը դնէ ցուրտին պատճառաւ, իւր ձեռնոցները անոր նստիլէն զատ անմիջապէս 4500 ձեռնոց զրկեր է զօրանոցները:

Կը յուսացուի որ զօրքը կայսեր կողմը պիտի գտնուի, եթէ փարիզի մէջ չփոթութիւն մը պատահի:

Երեւոյթականաց ժողովին մինչև հիմա օգտակար արդիւնք մ'ունենցած չէ: Օրերը կանցնին եղեր, ընդդիմութիւն մասին յարուցած անտախ վիճաբանութիւններով:

Բօլշեւիկ լրագիրը 1300 0²էն աւելի ընթերցող ունի եղեր:

Վիգլմոր Նուարի տղանիշ Բիէր իշխանը բանտարւած է, բայց աղաւթութիւն ունի եղեր, իւր ընտանեաց, աղբականաց ու բարեկամաց հետ տեսնուելու:

Յիշեալ անձին սպանման վրայ, յեղափոխական մասին մէջ հանդարտութիւնը անկախ ըստ իր արդարութիւն տկամ չէ, բայց երեւելի դէպք մ'ալ անդի ունեցած չէ:

Կայսրուհին Եղիպատէն կապիկ մը փարիզ տարած ըլլալով, ընտանեաց մէջ ժողով եղեր է կապիկ պահելը:

— Փարիզի մէջ այս օրերս մարդ մ'ալ երեւան չընելով, դատ բացեր է Նարոյէն կայսեր աղաւթան երկրաչափի մը գէմ, որ զինքը չարաշարժեամբ է եղեր:

— Նարոյէն կայսեր հիւանդութիւնը օգերուն ցրտութեան պատճառաւ այս օրերս կրկնուեր է, բայց շուտով անցեր է առանց սեռ աղբեցութիւն մ'ունենալու:

— Առաքից կառավարութեան գլխաւոր պաշտօնեաց Պ. Վէօսթի հըրամարման պատճառը, կայսեր հետ գաղափարաց անհամաձայնութիւն մ'է եղեր:

Յունուար 27	
Երեքշաբթի երեկոյ գոցուեցաւ	— 48 —
Յունուար 28	
Չորեքշաբթի առաւօտ բացուեցաւ	47—34
Ժամ հինգ	47—32

ՏԵՕՐԷՆ ՆԻ ՏԵՐ
Հ. Ս. ԱՆՍՏԱՆԻ
ՏՈՒՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ԳՐԱԴԱՐԱՆ